

Volume 7, Issue 6, June 2020, p. 207-218

İstanbul / Türkiye

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Article History:

Received

10/05/2020

Received in

revised form

14/06/2020

Available online

15/06/2020

STUDENTS AND TEACHERS' OPINIONS ON THE USE OF TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE COURSE CONTENTS IN THE EDUCATION INFORMATION NETWORK

EĞİTİM BİLİŞİM AĞI'NDAKİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ İÇERİKLERİNİN KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

¹Aslı MADEN

²Murat KAYA

Abstract

The aim of the research is to determine the opinions of students and teachers to use the contents of the Turkish language and literature course in the Education Information Network. For this purpose, phenomenology, one of the qualitative research patterns, was applied in the research. The group of the research consists of 155 high school students and 25 Turkish language and literature teachers. The data of the research were collected through semi-structured interview forms. Interview forms were used for both students and teachers. The data obtained was analyzed by descriptive analysis. As a result of the research, it has been determined that high school students use the contents of Turkish language and literature on the EBA portal from time to time for exam and course preparation. In addition, students enjoy animation, drama / animation, historical materials, and short presentation in e-contents related to the course. They want the video content to be developed in terms of visuality, interest, fluency, clarity, and presentation. It was determined that Turkish language and literature teachers used EBA every lesson but none of them uploaded content to the portal. It was understood that they preferred the ones related to the course content more on EBA. Also, according to the teachers, EBA video contents are compatible with the objectives of the textbook and curriculum.

Keywords: EIN, Turkish language and literature, e-content, digital learning, opinion.

Özet

Araştırmada, Eğitim Bilişim Ağı (EBA)'nda yer alan Türk dili ve edebiyatı dersi içeriklerini kullanmaya yönelik öğrenci ve öğretmen görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, araştırma nitel

¹ Öğr.Gör.Dr., Giresun Üniversitesi, asli.maden@giresun.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3336-0198

² Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni, Giresun 125. Yıl Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, dekadand28@hotmail.com.
Orcid :0000-0002-2232-2081

araştırma desenlerinden fenomenolojiye (olgubilim) göre gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, yüz elli beş lise öğrencisi ve yirmi beş Türk dili ve edebiyatı öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formları ile toplanmıştır. Hem öğrenci hem de öğretmenler için ayrı görüşme formları kullanılmıştır. Elde edilen veriler, betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, ortaöğretim öğrencilerinin EBA portalındaki Türk dili ve edebiyatına yönelik içerikleri sınav ve ders hazırlığı için daha çok Ara Sıra kullandığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin dersle ilgili e-içeriklerde animasyon, drama/canlandırma, tarihi olayların anlatılmasından ve kısa net anlatım yapılmasından hoşlandıkları, video içeriklerinin görsellik, ilgi çekicilik, akıcılık, açıklık ve sunum şekli açısından geliştirilmesini istedikleri görülmüştür. Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin ise EBA'ya her ders kullandığı ancak hiçbirinin portala içerik yüklediği, EBA e-içeriklerinden dersin ünitesi ile ilgili olanları daha çok tercih ettiği, video içeriklerinin ders kitabı ve öğretim programının amaçları ile uyumlu olduğuna dair görüşe sahip olduğu araştırmanın önemli sonuçlarındandır.

Anahtar Kelimeler: EBA, Türk dili ve edebiyatı, e-içerik, dijital öğrenme, görüş.

GİRİŞ

Teknoloji tüm unsurları ile, insan yaşamının vazgeçilmez bir parçasıdır. Teknolojinin insan yaşamına getirdiği değişiklikler ve sağladığı kolaylıklar eğitim yaşantılarını da etkilemektedir. Bugün temel eğitimden yükseköğretime hatta yaygın eğitim faaliyetlerine kadar her alanda teknolojiden yararlanılmaktadır (Osio, 2002; Tekin ve Polat, 2014; Tutar, 2015). Öğrenciler gerek derslerde gerekse de ders dışında bireysel öğrenme ortamlarında teknolojinin çeşitli imkânlarından faydalanmaktadırlar.

Okulda sınıf ortamında öğretim amaç ve içeriğine göre hazırlanan ve kullanılan araçlarla birlikte günlük yaşamın bilgi ve iletişim teknolojileri eğitim sürecinin tamamlayıcısı olarak kabul edilmektedir. Cep telefonu, tablet, bilgisayar gibi birçok teknolojik araçla eğitim içeriklerine istenilen her anda ve her yerde rahatlıkla erişilebilmektedir. Bilgisayar ve internet teknolojisinin gelişmesi ile bu tablo daha da yaygınlık kazanmıştır. “Eğitim sürecine damgasını vuran ve yaygınlaştırılması konusunda büyük proje ve çalışmalara girilen bilgisayarların özellikle etkili eğitsel yazılımların hazırlanmasıyla öğretme-öğrenme sürecine önemli katkılar sağladığı, yapılan bilimsel araştırmalar sonucunda ortaya konulmuştur. Yapılan çalışmalar incelendiğinde eğitim-öğretim sürecinde bilgisayar kullanımı daha kalıcı yaşantılar kazandırma ve öğrenmeyi etkili hâle getirme gibi katkıları olduğu görülmektedir” (Tor ve Erden, 2004). Bilgisayar ve diğer teknolojik araçlarla hazırlanan ve sunulan bu tarz ders içeriklerinin öğrencilerin öğrenmelerine çeşitli açılardan katkısı da bulunmaktadır. Bunlar ilgi çekme, hız, kolaylık, tekrar, her yerden erişim ile akademik başarı ve kalıcılığı yükseltme şeklinde sıralanabilir. Elektronik eğitim araçlarının sağladığı faydaların araç ve ortamın özelliğine, kullanım amaç ve şekline göre de değişeceğini burada belirtmek yerinde olacaktır. Nitekim “dünya ülkeleri sosyal ve teknolojik değişimlere paralel olarak eğitim sistemlerini sürekli yenileyerek gelişmelere uyum sağlamak için reformlar yapmaktadırlar” (Öz, 2011, s.22).

Bugün dünya üzerinde birçok ülke teknolojik gelişmelerden eğitim sürecinde yararlanabilmek için internet (web) tabanlı eğitim platformları oluşturmaktadır. Örneğin ABD’de de Khan Academy, Portekiz’de Skool.pt, Finlandiya’da Edu.fi, Malezya’da Frog VLE, Avustralya’da Scootle, Arjantin’de Educ.ar akla ilk gelenler arasındadır. Ülkemizde de Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) ile birlikte eğitimde teknolojinin getirilerinden yararlanabilmek için önemli adımlar atılmıştır. “FATİH Projesi, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullarımızdaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla Bilişim Teknolojileri araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde, derslerde etkin kullanımı için başlatılmıştır” (Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), 2020). Bu projeye birlikte öğrenciler akıllı tahta ve tablet

uygulamalarıyla eğitim almaya başlamış ve Eğitim Bilişim Ağı adlı internet tabanlı eğitim portalı ile tanışabilmiştir. FATİH projesinin getirilerinden olan akıllı tahta ve tablet bilgisayarlar dersin işlenişini ve akışını daha zevkli bir hâle getirmektedir. Bu proje ile hayata geçirilen Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ise sınıfta ve sınıf dışında öğrenme sürecini devam ettiren, teknolojinin çok yönlü olarak eğitim sürecini desteklemesine yardımcı olan kapsamlı bir dijital kaynaktır. MEB EBA'nın kurulma amacını, "okulda, evde, kısacası ihtiyaç duyulan her yerde bilgi teknolojileri araçlarını kullanarak etkili materyal kullanımını destekleyip teknolojinin eğitime entegrasyonunu sağlamak" şeklinde açıklamaktadır (EBA hakkında, 2019). EBA'da "bulunan e-içerikler farklı öğrenme stillerine (sözel, görsel, sayısal, sosyal, bireysel, işitsel öğrenme) sahip öğrencileri de kapsamaktadır. Böylece öğretmen merkezli eğitimden öğrenci merkezli eğitime geçilmesi daha da kolaylaşacaktır. Bu da ezberci zihniyetten uzak, nitelikli kaynakları süzüp araştıran, yorumlayan ve bilgidan bilgi üretebilen bireylerin yetiştiği bir ülkenin temellerinin atılmasına yardımcı olacaktır. EBA'nın sosyal ağ yapısı öğretmenleri de ortak bir paydada buluşturarak eğitime el birliğiyle yön vermelerini sağlamaktadır. Ayrıca öğretmenlerimiz, mesleki gelişimlerine katkı sunmak amacıyla düzenlenen eğitimler sayesinde yeni bakış açıları kazanmaktadır" (EBA hakkında, 2019). Dolayısıyla EBA "öğrenmeyi ve öğretme sürecini sınıfın ve okulun sınırları dışına çıkarmakta, zaman ve mekân bağımlılığını ortadan kaldırmakta, öğrenci ve öğretmenlere başarıyı artırmak için önemli üstünlükler sağlamaktadır." (Maden ve Önal, 2018). Ancak burada EBA ile sunulan içeriğin kalitesi ve sunum şekli belirleyici role sahiptir. "Bu bakımdan EBA kanalıyla sunulacak e-içeriklerin istifade edilebilir olması ve kullanıcıların ihtiyaçlarına hitap etmesi son derece önemlidir" (MEB, 2016). Gerek öğretmenler gerekse de öğrenciler için hazırlanmış binlerce görsel, video, ses, doküman, grafik, test ve kitap içeriği sunan bu portal temel eğitimden ortaöğretime kadar dersleri desteklemektedir. Zira içinde bulunduğumuz günlerde eğitim sürecinin EBA tabanlı bir sistem ile yürütülmesi, bu portalın değerini somut olarak göstermektedir.

EBA diğer derslerde olduğu gibi Türk dili ve edebiyatı öğretiminde de önemli bir dijital öğrenme kaynağıdır. EBA üzerinde dil ve edebiyat öğretimi konularına yönelik farklı türlerde içeriklerle öğrencinin derse aktif katılımı, konuların yazılı, görsel ve işitsel materyallerle desteklenmesi, farklı öğrenci özelliklerine göre dersin işlenmesi, tekrar yapılması ve okul dışında da öğrenme sürecinin devamı mümkün olabilmektedir. EBA'nın çevrimiçi sosyal bir ağ olması, bu sistemdeki var olan elektronik içeriklerin kullanılmasının yanında öğrenci ve Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerince dersin içeriğine ve öğretim programının kazanımlarına uygun yeni içeriklerin üretilerek paylaşılmasına da imkân sunmaktadır. Ancak EBA üzerindeki Türk dili ve edebiyatı öğretimine yönelik içeriklerin dersin konularına, öğretim programına ve öğrenci düzeyine uygunluk göstermesi daha da önemlidir. Zira uygun olmayan içeriklerin kullanımı ders başarısını yükseltmeyeceği gibi zaman kaybına da sebep olacaktır. Eğitsel yazılımların yukarıda değinilen niteliklerle birlikte dijital ortamla ilgili görüntüleme ve işleyişe dayalı özellikleri de içerdiğinde akademik başarı ile beraber ilgi ve motivasyon gibi birçok konuda olumlu etkilerinin olacağı araştırmalarda ortaya konulmuştur (Akekin Başkaya, 2014; Bakar, Tüzün ve Çağiltay, 2008; Orhan, 1995; Uşun, 2004; Wegerif, 2004; Williams ve diğ., 2004).

Eğitim Bilişim Ağı (EBA) portalında yer alan Türk dili ve edebiyatı dersi içeriklerinin öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verebilmesi, ders ünitelerine ve program kazanımlarına uygun olması, görsel-işitsel açıdan zengin bir biçimsel yapı ile sunulması gereklidir. Bu bağlamda, EBA portalındaki Türk dili ve edebiyatı dersi elektronik içeriklerin incelenmesi, varsa eksikliklerin ortaya konulması önemlidir.

EBA eğitim portalına ve içeriklerine yönelik alanyazında çeşitli araştırmalara rastlanmaktadır. Örneğin Aktay ve Keskin'in (2016) EBA portalını genel olarak incelediği; Güvendi'nin (2014), Alabay'ın (2015), Tutar'ın (2015), Türker ve Güven'in (2016), Kana ve Aydın'ın (2017), Timur ve diğerlerinin (2017), Arslan ve Kuzu'nun (2019), Şahin ve Erman'ın (2019) EBA ile ilgili görüşleri belirlediği çalışmalara alanyazından ulaşılabilmektedir. Ayrıca Ateş ve diğerlerinin (2015), İskender'in (2016), Maden ve Önal (2020), Maden'in (2019) EBA'daki Türkçe dersi içeriklerini çeşitli yönlerden

değerlendirdiği araştırmalar da önemlidir. Türk dili ve edebiyatı dersine yönelik ise sadece Alabay'ın (2015) tez çalışmasında kullanım sıklıklarına değinilmiş, Saygılı ve Kana'nın (2016) araştırmalarında ise öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Bunların dışında EBA portalındaki Türk dili ve edebiyatı dersi elektronik içeriklerini ve öğretmen ile öğrencilerin kullanma alışkanlıklarını konu alan araştırmaya alanyazından ulaşılacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bahsedilen gerekçelerle araştırmada, Eğitim Bilişim Ağı (EBA)'nda yer alan Türk dili ve edebiyatı dersi içeriklerini kullanmaya yönelik öğrenci ve öğretmen görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgubilim) kullanılmıştır. "Olgubilim, olgu ile ilgili bilgiler elde etmek için bireylerin deneyimlerinden yararlanan bir araştırma yöntemidir" (Kocabıyık, 2015). Ayrıca olgubilim araştırmalarında, bir olguyu daha iyi tanıma ve anlama ile insanların bu olguya ilgili deneyimleri ve yaşantıları, bir grubun bu olguya yükledikleri anlamlar ortaya konmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek 2011). Buna bağlı olarak araştırmada, Türk dili ve edebiyatı öğretimi ile ilgili EBA içeriklerini kullanmaya ilişkin öğrenci ve öğretmenlerin görüşleri ile ilgili var olan durum ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 155 lise öğrencisi ve 25 Türk dili ve edebiyatı öğretmeninden oluşmaktadır. Çalışma grubu oluşturulurken öğretmenlerin Türk dili ve edebiyatı dersinde EBA içeriklerinden yararlanma durumları dikkate alınmış ve gönüllülük esasına bağlı kalınmıştır. Ayrıca derslerinde akıllı tahta üzerinden EBA'yı kullanan öğretmenler ve dersine girdiği öğrenciler arasından çalışma grubu seçilmiştir. Araştırmada konuyla ilgili EBA içeriklerinin kullanımına dair alışkanlık ve tercih durumları ile birlikte belirli bir içerik üzerinden beğeni ve eksik görülen hususların tespit edilmesi hedeflenmiştir. Bu nedenle, Türk dili ve edebiyatına yönelik EBA içeriklerinden video ile çalışma sınırlandırılmıştır. Dil eğitimine yönelik EBA içeriklerini değerlendiren araştırmalarda (Ateş ve diğ., 2015; İskender, 2016) daha çok video türünün incelenmesi sınırlandırmada etkili olmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada Türk dili ve edebiyatı öğretimi ile ilgili EBA içeriklerine ve örnek olarak seçilen video içeriğine ilişkin öğrenci ve öğretmenlerin görüşleri ile ilgili var olan durumu ortaya koymak için görüşme tekniğine başvurulmuştur. Nitel araştırmalarda "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına çalışılır" (Yıldırım ve Şimşek 2011, s.39). Bu doğrultuda çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini almak için ayrı ayrı görüşme formları hazırlanmıştır.

Görüşme formları, alanyazındaki benzer ölçme araçlarından yararlanılarak hazırlanmıştır. Buna göre taslak öğrenci görüşme formunda internete bağlanma ve cep telefonu kullanma ile ilgili kişisel bilgilere yönelik kısa cevaplı 3; EBA'dan yararlanma sıklığı, amacı, tercih edilen içeriklere yönelik kısa cevaplı 3; örnek olarak seçilen video içeriğinin beğenilen yönlerine, geliştirilmesi için önerilere yönelik açık uçlu 2 madde yer almıştır. Taslak form Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri (n=3) ve Türkçe eğitimi uzmanı (n=1) tarafından kapsam geçerliliğine yönelik incelenmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda kişisel bilgilere yönelik 1 maddenin çıkartılmasına ve EBA'dan içerik seçiminde dikkat edilen noktalara yönelik maddenin açık uçlu maddeye dönüştürülmesine karar verilmiştir. Taslak öğretmen görüşme formunda ise internet kullanımını ile ilgili 1 kısa cevaplı; EBA'dan derslerde yararlanmaya yönelik içerik seçimine

ve EBA'ya içerik yüklemeye yönelik 2 açık uçlu, EBA kullanım sıklığına yönelik 1 kısa cevaplı; seçilen video içeriğinin ders kitabı ile öğretim programının amaçlarına uygunluğuna yönelik ise 2 kısa cevaplı madde yer almıştır. Taslak öğretmen görüşme formunun kapsam geçerliliğine dair Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri (n=3) ve alan uzmanlarının (n=1) görüşleri alınmış ve formda video içeriğinin ders kitabı ve programa uygunluğuna dair maddelerin açık olmasına karar verilmiştir. Formlarda örnek olarak seçilen Türk Dili ve Edebiyatı konuları ile ilgili EBA video içeriklerinin bağlantı linki konulmuştur. Öğrencilerin ve öğretmenlerin bu video içeriklerini izledikten sonra formdaki maddelere dair görüş sunması istenilmiştir. Video seçiminde dersle ilgili en çok ve en az izlenen videolar tespit edilmiş ve EBA üzerinden en çok (URL-1) ve en az (URL-2) izlenen 2 videonun linkine formda yer verilmiştir. Öğrencilere bu video sınıflardaki akıllı tahta üzerinden izletilmiş, öğretmenler ise kendi tercihleri doğrultusunda cep telefonu, bilgisayar veya tablet üzerinden EBA'ya erişip izlemişlerdir. Görüşme formları iki öğrenci ve öğretmen üzerinde ön uygulamaya tabi tutulmuştur. Formlardaki her madde için görüş verdikleri ve bir sorunla karşılaşmadığı görülerek uygulamaya geçilmiştir.

EBA'daki Türk Dili ve Edebiyatı öğretimi içeriklerine yönelik öğrenci ve öğretmen görüşme formları öğrencilere elden, öğretmenlerin bir kısmına elden bir kısmına ise elektronik ortamda ulaştırılmıştır.

Veri Analizi

Veri toplama aracı ile elde edilen öğrenci ve öğretmen görüşleri betimsel analizi ile çözümlenmiştir. Kısa cevaplı maddelerin analizinde cevapların frekans değerleri alınmıştır. Açık uçlu verilerin analizinde ise cevaplar belirli temalar altında toplanarak frekans değerleri belirlenmiştir.

Nitel araştırmalarda verilere ulaşma ve rapor edilme sürecinin ayrıntılı biçimde açıklanması geçerliliğin sağlanması için önemlidir (Merriam 2009; Yıldırım ve Şimşek 2011). Bu doğrultuda, görüşme formlarının öğrenci ve öğretmenler tarafından cevaplanması sağlanmıştır. Daha sonra elde edilen veriler, araştırmacılar (n=2) ile birlikte 1 Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni tarafından değerlendirilmiştir. Kısa cevaplı soruların yanıtları maddelere göre sayısallaştırılmış ve frekans değerleri tablolarda gösterilmiştir. Açık uçlu sorulardan elde edilen verilerin analizinde temalar oluşturulurken araştırmacılar ve diğer değerlendirici arasında görüş birliğinin sağlanmasına dikkat edilmiştir. Değerlendirme sürecinde *görüş birliği* ve *görüş ayrılığı* olan cevaplar/temalar belirlenmiştir.

BULGULAR

EBA portalındaki Türk dili ve edebiyatı (TDE) dersi içeriklerinin kullanımına yönelik öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları görüşlere dair elde edilen bulgular aşağıda görselleştirilmiştir.

Öğrencilerin EBA İçerikleri ile İlgili Görüşleri

Araştırma kapsamında öğrencilere ilk olarak "Hangi sıklıkla EBA'yı kullanıyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1. EBA kullanma sıklığı ile ilgili bulgular

<i>Hangi Sıklıkla EBA'yı kullanıyorsunuz</i>	<i>f</i>
<i>Her Gün</i>	0
<i>Haftada bir</i>	23
<i>Ayda bir</i>	15
<i>Ara sıra</i>	112
<i>Boş</i>	5
	155

Tablo 1'e göre EBA'yı hangi sıklıkla kullanıyorsunuz sorusuna öğrencilerin 112'si *Ara Sıra* cevabını verirken, 23'ü *Haftada Bir*, 15'i *Ayda Bir* ve 5 öğrencide bu soruyu boş

bırakmıştır. Bu soruya *Her Gün* cevabı veren öğrenci olmamıştır. Öğrencilerin EBA'yı *Ara Sıra* kullanıyor olması, EBA portalındaki içeriklerin ilgilerini çekmemesine veya içeriklerin özelliklerine bağlanabilir.

“EBA'yı hangi amaçla kullanıyorsunuz?” sorusuna öğrencilerin verdiği cevaplar Tablo 2'de görülmektedir:

Tablo 2. EBA kullanım amacı ile ilgili bulgular

<i>EBA'yı hangi amaçla kullanıyorsunuz?</i>	<i>f</i>
<i>Derse Hazırlık</i>	54
<i>Eğlenme</i>	29
<i>Kitap Okuma</i>	5
<i>Sınava Hazırlık</i>	67
	155

Tablo 2'e göre, EBA'yı hangi amaçla kullandıklarına ilişkin soruya öğrencilerin çoğunluğu sınav ($f=67$) ve ders ($f=54$) hazırlığı cevabını vermiştir. Bunun yanı sıra öğrencilerin 29'u eğlenme ve 5'i de kitap okumak için cevabını vermiştir. EBA'yı kullanan öğrencilerin çoğunluğunun sınav ve ders hazırlığı yapmak için EBA'yı kullanıyor olması bu portalın değerini artırmaktadır.

“İzlediğiniz videoda hangi özellikler hoşunuza gitti?” sorusuna öğrencilerin verdiği cevaplar Tablo 3'te görülmektedir:

Tablo 3. TDE Video içeriği ile ilgili bulgular

<i>İzlediğiniz videoda hangi özellikler hoşunuza gitti?</i>	<i>f</i>
<i>Animasyonlar</i>	70
<i>Tarihî dönem ve olaylar</i>	35
<i>Sunum ve geçişler</i>	15
<i>Drama / canlandırmalar</i>	35
	155

Tablo 3'e göre, izlenen TDE video içeriğinin hangi özelliklerinden hoşlandıklarına dair soru ile ilgili öğrencilerin 70'i animasyonların olmasını, 35'i drama / canlandırmaların olmasını, 35'i tarihî dönem ve olayların anlatılmasını ve 15'i ise sunum ve geçişleri beğenmiştir. Bu durum öğrencilerin EBA içeriklerindeki görsel-işitsel içerikleri daha çok beğendiğini göstermektedir. Tarihî konuları içeren ve canlandırma içeren materyallerin de öğrencilerce takip edildiği bulgulardan hareketle söylenebilir.

“İzlediğiniz videoların hangi yönleri geliştirilmelidir?” sorusuna öğrencilerin verdiği cevaplar Tablo 4'te görülmektedir:

Tablo 4. TDE Video içeriklerine dair önerilerle ilgili bulgular

<i>İzlediğiniz videonun hangi yönleri geliştirilmelidir?</i>	<i>f</i>
<i>Anlatımın daha canlı ve etkili hâle getirilmesi</i>	25
<i>İlgi çekici detaylara yer verilmesi</i>	40
<i>Daha açık ve akıcı bir kurgu</i>	35
<i>Görsel içeriklerin artırılması</i>	55
	155

Tablo 4'e göre TDE video içerikleri ile ilgili öğrencilerin 55'i görsel özelliklerin, 40'ı ilgi çekiciliğin, 35'i akıcılık ve açıklığın ve 25'i ise sunum şeklinin geliştirilmesini istediği anlaşılmaktadır. Bu bulgu Türk dili ve edebiyatı ile ilgili EBA video içeriklerinin öğrenciler tarafından görsel açıdan, akıcılık ve açıklık açısından eksik bulunduğunu ve yeterince ilgilerini çekmediğini göstermektedir.

“Türk dili ve edebiyatı dersi EBA içeriklerini seçerken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna öğrencilerin verdiği cevaplar Tablo 5'te görülmektedir:

Tablo 5. TDE EBA kullanımında dikkat edilen hususlarla ilgili bulgular

TDE EBA içeriklerini kullanırken nelere dikkat edersiniz?	f
Dikkat etmiyorum	62
Sınav hazırlığına yönelik olma	8
Ders ile ilgili olma	12
Eğlenceli olma	16
Anlatım şekli ve içeriği	13
Video olmasına	12
Kısa ve net olma	15
Animasyon içerme	9
Oyun ve drama içerme	8
	155

Tablo 5'e göre, TDE EBA içeriklerini seçip kullanırken neler dikkat ettiklerine dair soruya öğrencilerin 62'si *Dikkat etmiyorum* şeklinde cevap vermiştir. Bu bulgu dikkatle incelenmesi ve üzerinde durulması bir durumu gözler önüne sermektedir. Çalışma grubundaki öğrencilerin yarısına yakını derslerle ilgili birçok içeriğe sahip olan ve çok yönlü materyaller içeren bir eğitim portalını kullanırken herhangi bir özelliğe dikkat etmemesi çözüm gerektiren bir bulgudur. Ayrıca öğrencilerin 17'si oyun ve drama içermeye, 16'sı eğlenceli olmaya, 15'i kısa ve net olmaya, 13'ü ise ders anlatım şekli ve içeriğine dikkat ederek içerik kullandığını belirtmiştir. Bu bulgu, EBA içerikleri hazırlanırken öğrencilerin oyun ve canlandırma, kısa, net, eğlenceli unsurlar ve anlatım beklentilerine göre hareket edilmesi gerektiğini ancak bu şekilde öğrencilerin bu portala yönlendirilebileceğini göstermektedir.

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinin EBA içerikleri ile İlgili Görüşleri

Araştırma kapsamında öğretmenlere ilk olarak "Hangi sıklıkla EBA'yı kullanıyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Tablo 6'da görülmektedir.

Tablo 6. EBA kullanım sıklığı ile ilgili bulgular

Hangi sıklıkla EBA'yı kullanıyorsunuz?	f
Her ders	15
Konuya göre	5
Ders kitabı yetersiz olduğunda	3
Soru çözümü ve konu tekrarı	2
	25

Tablo 6'ya göre öğretmenlerin 15'i her ders, 5'i konuya göre, 3'ü ders kitabı yetersiz olduğunda ve 2'si de soru çözümü ve konu tekrarı için EBA'ya kullandığını belirtmiştir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin çoğunun EBA'yı her ders kullandığı görülmektedir. Bunun yanında öğretmenlerin bir kısmının belirli amaçlar için EBA'dan yararlanması da dikkat çekicidir.

"Dersinizle ilgili olarak EBA'ya video ya da içerik yüklüyor musunuz?" sorusuna öğretmenlerin verdiği cevaplar Tablo 7'de görülmektedir:

Tablo 7. EBA'ya içerik yükleme ile ilgili bulgular

Dersinizle ilgili olarak EBA'ya video ya da içerik yüklüyor musunuz?	f
Hayır	25

Tablo 7'ye göre Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin hiçbiri EBA portalına dersi ile ilgili içerik yüklememektedir. Bu bulgu, öğretmenlerin EBA üzerindeki var olan içeriklerle yetindiği, içerik hazırlama ve yükleme konusunda yeterli formasyona ve motivasyona sahip olmadığı şeklinde açıklanabilir.

“EBA içeriklerinin seçiminde nelere dikkat edersiniz?” sorusuna öğretmenlerin verdiği cevaplar Tablo 8’de görülmektedir:

Tablo 8. EBA kullanımında dikkat edilen hususlarla ilgili bulgular

<i>EBA içeriklerini seçerken nelere dikkat edersiniz?</i>	<i>f</i>
<i>Ünitelerle ilgili olma</i>	14
<i>Kazanımlarla ilişkili olma</i>	6
<i>Öğrencilerin dikkatini çekme</i>	3
<i>Ölçme ve değerlendirmeye</i>	1
<i>Kaliteli olma</i>	1
	25

Tablo 8’e göre, öğretmenler EBA içeriklerini seçip kullanırken daha çok ünitelerle ilgili olmaya dikkat etmektedir. Bunun yanında öğretmenlerin 6’sı içeriklerin kazanımlarla ilişkili olmasına, 3’ü öğrencilerin dikkatini çekmesine, birer öğretmen de ölçme ve değerlendirme yapma ve kaliteli olmasına dikkat ettiğini belirtmiştir. Bu bulgu EBA içeriklerinin hazırlanmasında dersin konusunun ve kazanımlarının dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

“İzlediğiniz videolar ders kitabındaki konularla uyumlu mudur?” sorusuna öğretmenlerin verdiği cevaplar Tablo 9’da görülmektedir:

Tablo 9. TDE Video içeriklerinin ders kitabı ile uyumlu olmasına dair bulgular

<i>İzlediğiniz videolar ders kitabındaki konularla uyumlu mudur?</i>	<i>f</i>
<i>Evet</i>	23
<i>Hayır</i>	2
<i>Kısmen</i>	0
	25

Tablo 9’a göre, öğretmenlerin tamamına yakını EBA portalından seçilen Türk dili ve edebiyatı dersi video içeriklerinin ders kitabındaki konu ile uyumlu olduğuna ilişkin görüşe sahiptir. Sadece 2 öğretmen ders kitabındaki konu ile ilgili uyumlu olmadığı yönünde görüş belirtmiştir. Bu açıdan EBA video içeriklerinin ders kitabındaki konuları destekleme noktasında yeterli olduğu söylenebilir.

“İzlediğiniz videodaki içerikler öğretim programının amaçları ile uyumlu mudur?” sorusuna öğretmenlerin verdiği cevaplar Tablo 10’da görülmektedir:

Tablo 10. TDE Video içeriklerinin öğretim programı ile uyumlu olmasına dair bulgular

<i>İzlediğiniz videodaki içerikler öğretim programının amaçları ile uyumlu mudur?</i>	<i>f</i>
<i>Evet</i>	22
<i>Hayır</i>	2
<i>Kısmen</i>	1
	25

Tablo 10’a göre, öğretmenlerin 22’si TDE EBA video içeriklerinin öğretim programının amaçları ile uyumlu olduğuna dair görüşe sahiptir. Sadece 2 öğretmen programın amaçlarına hizmet etmediğini ve 1 öğretmen ise kısmen uyumun söz konusu olduğunu ifade etmiştir. Bu bulgu, EBA video içeriklerinin öğretim programının amaçlarına göre hazırlandığını, içerik hazırlama ve yükleme sürecinde programda yer alan amaçların önemli bir rehber olduğunu göstermektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Eğitim Bilişim Ağı’nda yer alan Türk dili ve edebiyatı dersi içeriklerini kullanmaya yönelik öğrenci ve öğretmen görüşlerini tespit etmeyi amaçlayan bu araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Ortaöğretim öğrencilerinin EBA portalını daha çok *Ara Sıra* kullandığı görülmüştür. Hafta bir, ayda bir kullanan öğrenciler de vardır. Hiç kullanmayan az sayıda öğrencinin olması da dikkat çekmektedir. Öğrencilerin EBA'yı daha çok ara sıra kullanıyor olması, portaldaki içeriklerin ilgi ve dikkatlerini çekmemesi ve derslerini yeterince desteklememesi ile açıklanabilir. Aynı şekilde *Haftada Bir* ve *Ayda Bir* şeklinde görüş belirten öğrencilerin olması da EBA içeriklerini öğrencilerin yeteri kadar beğenmediklerini ve ilgilerini çekmediğini göstermektedir. Alabay'ın (2015) ortaöğretim öğrenci ve öğretmenlerinin EBA kullanımına dair görüşlerini tespit ettiği araştırmasında da öğrencilerin edebiyat dersi için nadiren portalı kullandıklarını ifade etmesi bu araştırmayı desteklemektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun EBA üzerindeki Türk dili ve edebiyatı dersi içeriklerini sınav ve ders hazırlığı için kullandıkları tespit edilmiştir. Eğlenme ve kitap okuma amaçları ile de EBA'dan yararlandıkları görülmüştür. Arslan ve Kuzu'nun (2020) EBA ile ilgili öğretmen görüşlerine dayanarak öğrencilerin derse hazırlıklı gelmelerini sağladığı ve ders başarısını artırdığı yönündeki tespitleri araştırma sonuçları ile aynı doğrultudadır. Aynı şekilde Kana ve Aydın'ın (2017) ortaokul öğretmen ve öğrencilerinin EBA hakkındaki görüşlerini belirlemeye yönelik çalışmasında da öğrencilerin bu portalı daha çok konu anlatımı izlemek ve test çözmek için kullandıkları tespit edilmiştir. Bu sonuç, EBA üzerindeki içeriklerin doğruluk, açıklık ve öğretim hedeflerine uygunluk açısından yeterli olmasının ayrıca öğrenci ilgi, beklenti ve düzeyine göre hazırlanmasının önemini kanıtlar niteliktedir. Nitekim öğrencilerin okulda aldıkları öğretimi yanında eğitim portalına da yönelmesi EBA'yı önemli bir bilgi kaynağı olarak görmeleri ile açıklanabilir. Ayrıca eğlenme ve kitap okumak için EBA'yı kullanan öğrencilerin olması ise öğrencilerin bu portalı sosyal, sanatsal ve kültürel bir etkileşim alanı olarak gördüğünün işaretidir. Bunlarla birlikte EBA video içeriklerindeki animasyon, drama/ canlandırma, tarihî olayların anlatımlarından daha çok hoşlandıkları şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır. Yine Türk dili ve edebiyatı video içeriklerinde görsel özellikler, ilgi çekici olma, akıcı ve açık olma ve sunum şekli açısından geliştirilmesi yönünde öğrencilerin görüşe sahip olması da önemli sonuçlardandır. Bu sonuç, ders ile ilgili EBA video içeriklerini öğrencilerin bahsedilen yönlerden eksik bulduğunu ve bu durumun EBA kullanımlarını etkilediğini göstermektedir. Bu sonuç Ateş ve arkadaşlarının (2015) araştırmasında ulaşılan EBA videolarının ders işleniş sürecine uygun olmadığı, sunuş yoluyla öğretim yaklaşımına göre anlatımlar içerdiği, farklı yöntem ve tekniklerden yararlanılmadığına dair sonuçlarla örtüşmektedir. Kana ve Aydın'ın (2017) ortaokul öğretmen ve öğrencilerinin EBA hakkındaki görüşlerini belirlediği araştırmada da bu araştırmayı destekler biçimde içeriklerin güncellenmesi ve geliştirilmesine ihtiyaç olduğu ifade edilmiştir. Şahin ve Erman'ın (2019) tarih öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak EBA içeriklerin yüzeysel hazırlandığı ve özellikle video çekim kalitesinde eksikler olduğu yönündeki tespitleri araştırmayı desteklemektedir. Aynı çalışmada EBA içeriklerinin zenginleştirilmesi için animasyon ve etkileşimli oyunların artırılmasının önerilmesi de ulaşılan sonuçlarla örtüşmektedir. Altın ve Kalelioğlu (2015) da konuyla ilgili araştırmasında, EBA içeriklerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin EBA içeriklerini seçip kullanırken oyun / drama içermesine, eğlenceli olmasına, kısa ve net anlatım yapılmasına, anlatım şekli ve konusuna dikkat ettiği belirlenmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin önemli bir kısmının EBA içeriklerini kullanırken herhangi bir özelliğe dikkat etmemesi dikkat çeken bir sonuçtur. Bu sonuç öğrencilerin EBA hakkında yeterince bilgi sahibi olmamasına ve bu portaldan nasıl yararlanacaklarına dair derslerde yeterince deneyim kazanamamalarına bağlanabilir.

Araştırmaya katılan Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin çoğunun EBA'yı her ders kullandığı belirlenmiştir. Ayrıca ders kitabı yetersiz olduğunda, konuya göre ve soru çözüp konu tekrarı yapmak için de EBA'dan Türk dili ve edebiyatı dersinde yararlandığı görülmüştür. Türker ve Güven'in (2016) lise öğretmenlerinin EBA hakkındaki görüşlerine yönelik çalışmasında ise öğretmenlerin yarıdan fazlasının bu portalı internet bağlantısı sorunlarından dolayı hiç kullanmadığı tespit edilmiştir. Araştırmada ulaşılan

sonuçlardan hareketle ilgili çalışmanın yapıldığı dönemden bu yana internet alt yapısı bakımından okulların güçlendirildiği ve EBA kullanımı konusunda da yaygınlığın arttığı söylenebilir. Yine Türker ve Güven'in çalışmasında EBA'dan yararlanan öğretmenlerin amaçları arasında ders tekrarı ve pekiştirmenin bulunması bu araştırmayla örtüşmektedir.

Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin hiçbiri EBA'ya dersi ile ilgili içerik yüklememektedir. Kurtdede Fidan ve arkadaşlarının (2016) sınıf öğretmenlerinin EBA kullanımlarına yönelik araştırmasında ise öğretmenlerin portalla ilgili yeterince bilgi sahibi olmadığının belirlenmesi bu sonuçları desteklemektedir. Bu konuda öğretmenlerin yeterli formasyona ve deneyime sahip olmadığı düşünülebilir. Bununla birlikte Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin daha çok ders ünitesi ile ilgili EBA içeriklerini kullandığı tespit edilmiştir. Ayrıca kazanımlarla ilişkili olan ve öğrencilerin dikkatini çeken, ölçme ve değerlendirme yapan içerikleri de seçtikleri görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir kısmının EBA video içerikleri arasından seçilen dersle ilgili videoların ders kitabı ve öğretim programının amaçları ile uyumlu olduğunu düşündüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin EBA portalındaki ders içeriklerinde ders kitabındaki üniteye, öğretim programının amaçlarına ve öğrenci özelliklerine uygunluğu önemsendiğini göstermektedir. Şahin ve Erman'ın (2019) Tarih öğretmenlerinin EBA ile ilgili görüşlerine yönelik araştırmasında da öğretim programı kazanımlarıyla uyumun söz konusu olduğu belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda, ortaöğretim öğrencilerinin EBA portalındaki Türk dili ve edebiyatına yönelik içerikleri sınav ve ders hazırlığı için daha çok *Ara Sıra* kullandığı, bu e-içeriklerde animasyon, drama/canlandırma, tarihi olayların anlatılmasından ve kısa net anlatım yapılmasından hoşlandıkları, video içeriklerinin görsellik, ilgi çekicilik, akıcılık, açıklık ve sunum şekli açısından geliştirilmesini istedikleri tespit edilmiştir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin ise EBA'yı her ders kullandığı ancak hiçbirinin portala içerik yüklediği, EBA e-içeriklerinden dersin ünitesi ile ilgili olanları daha çok tercih ettiği, video içeriklerinin ders kitabı ve öğretim programının amaçları ile uyumlu olduğunu düşündüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

- ✓ EBA portalı için Türk dili ve edebiyatı dersi içerikleri hazırlanırken öğrenci merkezli olmaya, farklı görsel ve işitsel yöntem ve tekniklerden yararlanmaya dikkat edilebilir.
- ✓ EBA portalındaki Türk dili ve edebiyatı dersi içeriklerinin öğretim programının amaçlarına ve ders için belirlediği ünitelere göre dağılımı gözden geçirilebilir. Eksik olan konulara yönelik e-içerik yüklenebilir.
- ✓ Video, ses, grafik, doküman gibi EBA e-içeriklerinin drama, oyun ve animasyonlarla zenginleştirilmesi öğrencilerin ilgisini çekecektir. Bu nedenle içeriklerin bu tür unsurlara göre hazırlanması önem taşımaktadır.
- ✓ Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerine EBA'ya e-içerik üretme konulu hizmet içi eğitimler verilebilir. Ders ile ilgili içerik üretilmesinde öğretmenlerin deneyiminden faydalanma ve derse yönelik ihtiyaçların karşılanması için buna özen gösterilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akekin Başkaya, A. (2014). *İlköğretimde görev yapan branş öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aktay, S. ve Keskin, T. (2016). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) incelemesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 27-44.
- Alabay, A. (2015). *Ortaöğretim öğretmenlerinin ve öğrencilerinin eba (eğitimde bilişim ağı) kullanımına ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Altın H. M. ve Kalelioğlu F. (2015). Fatih projesi ile ilgili öğrenci ve öğretmen görüşleri. *Başkent Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 2(1), 89-105.
- Arslan, H. ve Kuzu, A. (2019). EBA ders modülünün ve V sınıf yazılımının ters yüz sınıf modelinde uygulanabilirliğine yönelik öğretmen görüşleri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 20-36.
- Ateş, M., Çerçi, A. ve Derman, S. (2015). Eğitim bilişim ağında yer alan Türkçe dersi videoları üzerine bir inceleme. *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 105-117.
- Bakar, A., Tüzün, H. ve Çağıltay, K. (2008). Öğrencilerin eğitsel bilgisayar oyunu kullanımına ilişkin görüşleri: sosyal bilgiler dersi örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)* 35, 27-37.
- Eğitim Bilişim Ağı (2019, Aralık). *EBA hakkında*. <http://www.eba.gov.tr/hakkimizda>
- Güvendi, G. M. (2014). *Millî eğitim bakanlığının öğretmenlere sunmuş olduğu çevrimiçi eğitim ve paylaşım sitelerinin öğretmenlerce kullanım sıklığının belirlenmesi: Eğitim bilişim ağı (EBA) örneği*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İskender, H. (2016). Eğitim bilişim ağı'nda bulunan 7. sınıf Türkçe dersi videolarının ilköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programıyla uyumu. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(24), 1043-1068.
- Kana, F. ve Aydın, V. (2017). Ortaokul öğretmenleri ve öğrencilerinin eğitim bilişim ağı hakkında görüşleri. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)* 4(13), 1494-1504.
- Kocabıyık, O.O. (2015). Olgubilim ve gömülü kuram: bazı özellikle açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55-66.
- Kurtde Fidan, N., Erbasan, Ö. ve Kolsuz, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin eğitim bilişim ağı'ndan (eba) yararlanmaya ilişkin görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(45), 626-637.
- Maden, A. (2019). Eğitim bilişim ağı (EBA)'ndaki sözcük öğretimine yönelik içerikler üzerine bir araştırma. *Ekev Akademi Dergisi*, 23(79), 17-42.
- Maden, S. ve Önal, A. (2018). Eğitim bilişim ağı (EBA)'ndaki ortaokul Türkçe dersi içeriklerinin kullanımı üzerine bir araştırma. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi* 4(2), 101-121.
- Maden, S. ve Önal, A. (2020). Eğitim bilişim ağı (eba) içerik modülündeki Türkçe dersi ile ilgili dokümanların değerlendirilmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama* 10(1), 25-50.
- Merriam, S.B. (2009). *Qualitative research and case study applications in education*. San Fransisco: Jossey – Bass Publishers.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2016). <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/index.php> adresinden 20.12.2019 tarihinde erişilmiştir
- Millî Eğitim Bakanlığı (2020). <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/about.html> adresinden 02.01.2020 tarihinde erişilmiştir
- Orhan, F. (1995). *Bilgisayar ders yazılımlarının değerlendirilmesi için bir model önerisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Osio, S. A. (2002). *An evaluation of the use of microcomputer-based laboratory instruction on middle school students' concept attainment and attitudes towards computer-based instruction*. PhD thesis. University of Southern California.
- Öz, M. F. (2011). *Uygulamalı Türkçe öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Saygılı, D. ve Kana, F. (2016). Ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı dersinde eğitim bilişim ağı'nın kullanımına yönelik öğrenci görüşlerine yönelik bir durum çalışması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 10(20), 11-23.
- Şahin, M. ve Erman, E. (2019). Tarih dersi öğretmenlerinin eğitim bilişim ağı'na (eba) ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 49, 256-275.
- Tekin, A. ve Polat, E. (2014). Eğitimde teknoloji politikaları: Türkiye ve bazı ülkeler. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10(5), 1254-1266

- Timur, B., Yılmaz, Ş. ve İşseven, A. (2017). Ortaokul öğrencilerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) sistemini kullanmalarına yönelik görüşleri. *Asya Öğretim Dergisi [Asian Journal of Instruction]* 5(1), 44-54.
- Tor, H. ve Erden, O. (2004). İlköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeyleri üzerine bir araştırma. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(1), 120-130.
- Tutar, M. (2015). *Eğitim bilişim ağı (EBA) sitesine yönelik olarak öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Türker, A. ve Güven, C. (2016). Lise öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (eba) projesinden yararlanma düzeyleri ve proje ile ilgili görüşleri. *Journal of Research in Education and Teaching* 5(1), 244-254.
- URL1https://www.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.619/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=de3af8d6bec162bc2cda755f76c6e0cc&resourceTypeID=3&loc=-1
- URL2https://www.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.619/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=1b88cd9d811ade1680858b16b407d7a6&resourceTypeID=3&loc=-1
- Uşun, S. (2004). *Bilgisayar destekli öğretimin temelleri*. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Wegerif, R. (2004). The role of educational software as a support for teaching and learning conversations. *Computers and Education*, 43(2), 179-191.
- Williams, D.L, Boone, R., & Kingsley, K.V. (2004). Teacher Beliefs about educational software: A Delphi Study. *Journal of Research in Technology in Education*, 36, 213-229.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. (8. baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.